

Nova programació expositiva

Julio González

**— *Dibuixos, papers i figures
de la col·lecció de l'IVAM***

Diàleg entre les Col·leccions

Fundació Vila Casas i DKV

— *Somiant una possibilitat*

Manuel Duque

— *De la llum al món*

Del 19 de setembre
al 30 de desembre de 2018

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VòIART
BARCELONA

Els Espais Volart de la Fundació Vila Casas inauguren la programació de la temporada de tardor amb tres propostes expositives que es podran visitar fins al 30 de desembre de 2018.

La primera, una mostra dedicada a **Julio González** (Barcelona, 1876–Arcueil, França, 1942) titulada “Dibuixos, papers i figures de la col·lecció de l’IVAM”, posa en relleu la producció del destacat artista que ha modificat la nostra manera de veure i d’entendre la creació artística.

Comissariada per J. F. Yvars, professor, historiador de l’art i antic director de l’IVAM, la mostra reuneix una setantena de dibuixos i quatre escultures procedents de la col·lecció del museu valencià. Aquesta proposta expositiva posa l’èmfasi en els dibuixos de l’artista, els quals conformen un conjunt que ens permet descobrir el Julio González més genuí, un artista que va saber cercar i trobar nous camins per plasmar el trencament i la gosadia d’una època.

...

La segona exposició, *Somiant una possibilitat*, estableix un diàleg entre artistes de la **Col·lecció Fundació Vila Casas**, definida a través de la mirada del col·leccionista Antoni Vila Casas, i d’altres de la **Col·lecció DKV**, creada a partir dels objectius fundacionals de vincular l’art a la salut i que compta amb una col·lecció d’artistes contemporanis espanyols que atorga una especial atenció als creadors i creadores emergents.

Ambdues col·leccions s’uneixen, per primera vegada, amb l’objectiu d’establir una interacció entre artistes que desdoblí i multipliqui significats, i que alhora creï nous itineraris estètics. Comissariada per Natàlia Chocarro i Alicia Ventura, les curadores han rebutjat qualsevol classificació de tipus cronològic, de pertinença a una tendència artística concreta o del suport mateix, a la recerca de microrelats que continguin un discurs hermenèutic del qual puguem extreure informació sobre el seu *significar*. L’escenari, un context contemporani convuls on els creadors edifiquen un univers propi.

...

La darrera mostra que presentem dedicada a l’artista **Manuel Duque** (Nerva, Huelva, 1919–Sabadell, 1998) es titula *De la llum al món*. Comissariada per Imma Prieto, esdevé la selecció d’una vuitantena d’obres pictòriques que ressegueixen la trajectòria artística d’un autor que sempre va tenir la certesa d’estar fora de lloc i fora de temps, aliè a moviments i estils.

La mostra és una aproximació a la cosmogonia de l’autor a través d’una proposta que acostarà l’espectador a la idea del traç. Un traç que s’anirà reconeixent a si mateix a partir d’elements que són clau en la pintura de tots els temps: la llum, el color o la natura, una natura entesa no com a paisatge, sinó com a lloc de trobada amb un mateix i amb el món. Podem observar la vivacitat del traç de Duque en cadascun dels àmbits que conformen la mostra, on conviuen treballs de diferents èpoques i de diferents categories.

Amb la col·laboració de:

GENERALITAT
VALENCIANA
Conselleria d'Educació,
Investigació, Cultura i Esport

DKV Salut

Julio González

— *Dibuixos, papers i figures* de la col·lecció de l'IVAM

El color ha de sotmetre's al dibuix tal com el sentiment ha de subjectar-se a la raó.

Charles Blanc

L'exposició

Enguany, l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM) celebra els seus trenta anys d'existència amb una exposició de **Julio González** (Barcelona, 1876–Arcueil, França, 1942) als Espais Volart de la Fundació Vila Casas amb l'objectiu de posar en relleu fins a quin punt la producció d'aquest destacat artista ha modificat la nostra manera de veure i entendre la creació artística.

Comissariada per **J. F. Yvars**, professor, historiador de l'art i antic director de l'IVAM, la mostra reuneix una setantena de dibuixos i quatre escultures procedents de la col·lecció del museu valencià, que en custodia més de quatre-centes. Aquesta proposta expositiva posa l'èmfasi en els dibuixos de l'artista, els quals conformen un conjunt que ens permet descobrir el Julio González més genuí, un artista que va saber cercar i trobar nous camins per plasmar el trencament i la gosadia d'una època. Amb el complement de la petita selecció d'escultures, amb *L'encaputxat* (1935) o *L'home cactus II* (1939-40) al capdavant, el resultat esdevé tan intens com exquisit, i fa possible traçar un recorregut evolutiu que parteix dels orígens conceptuals de l'artista per desembocar en la materialització escultòrica culminant.

Mentre que l'escultura de l'autor gaudeix de gran rellevància en la majoria de projectes expositius, el dibuix, sovint, queda relegat a un segon pla. Per aquest motiu, la present exposició, que aplega un conjunt destacat d'obres sobre paper, esdevé una excel·lent oportunitat per poder detenir-nos i aprofundir en la trajectòria temàtica i conceptual de l'artista, amb el dibuix com a epicentre. Segons Josep Salvador, conservador de l'IVAM, “en la base del dibuix rau l'estructura conceptual de l'obra d'art, que es construeix com la creació artística visual més espiritual i subjectiva. La seva essència és l'articulació d'un llenguatge de símbols i formes que ens posen en contacte amb el nostre món i amb els significats que ens envolten. La seva funció principal consistirà doncs a cristal·litzar una idea i fer-la visible. Així, una mirada sobre la història del dibuix és una mirada sobre la nostra història i la conceptualització del món”.

L'encaputxat, 1935. Bronze forjat.
15 × 22,8 × 20 cm

Personnage aux formes blanches, 1937.
Llapis, pastel, tinta a ploma i collage
sobre paper. 32,7 × 25 cm

Julio González i les avantguardes

Julio González, fill i net d'orfebres i ferrers, conviu, de ple, amb les avantguardes artístiques que revolucionen el món de l'art durant les primeres dècades del segle xx. L'any 1897 Julio González visita per primera vegada París amb el seu germà Joan i és allà on reforça la seva intenció de dedicar-se a la lliure creació artística. Perseguint aquest objectiu, Julio González es trasllada a París l'any 1899 i l'any 1900 la família González es ven l'orfebreria que havia estat el negoci familiar i que havien heretat els germans González, i s'instal·len a París.

A la capital de les avantguardes, Julio González estarà en contacte directe amb els moviments creatius que revolucionaran el panorama artístic del moment. Segons Josep Salvador: "L'obra artística de Julio González ocupa un període d'una expansió enorme de les idees, les quals promouen canvis essencials en les esferes socials i culturals. Els diversos moviments d'avantguarda van anorrear un món jerarquitzat i caduc i van obrir les recerques plàstiques a les noves sensibilitats marcades per la idea de progrés i de justícia. Els posicionaments crítics dels dadaïstes i les vel·leïtats utopistes dels constructivistes, neoplasticistes i surrealistes van ensorrar els fonaments del gust institucional que començava a assimilar les avantguardes precedents, el cubisme i el fauvisme. Aquest marc de renovació ve determinat alhora per l'acceleració dels avenços industrials i tècnics. Tots aquests aspectes esperonen les inquietuds de González qui va anar consolidant un estil estimulat per l'esperit de renovació de les avantguardes que va assolir altes cotes d'intensitat i d'humanitat".

És en aquest ambient parisenc on González manté relació amb artistes com Brancusi, Magnelli, Joaquim Torres García, Manolo Hugué, Pablo Gargallo o el mateix **Pablo Picasso**. Amb Picasso col·laborarà proporcionant-li suport tècnic per a la realització d'algunes obres escultòriques que Picasso havia imaginat i que sense la col·laboració de González no hauria pogut portar a terme. Amb **Pablo Gargallo**, la seva relació venia de lluny, ja que a Barcelona tenien les mateixes amistats i sovintejaven els mateixos llocs. Després es retrobaren a París en diverses èpoques i amb els mateixos amics, atrets per la curiositat de la novetat i l'aventura artística. Pierrette Gargallo, filla de Pablo Gargallo, en un text que introdueix el catàleg de la mostra, recorda l'època de Montparnasse i Montmartre, escenari tant de Gargallo com de González, on convivia nombrosos artistes de totes les nacionalitats. "A Montparnasse, l'escultor podia tenir a l'abast tot allò que necessitava per exercir la seva professió. Hi havia fabricants de fang, argila vermella, argila grisa, grans barres de vint a cinquanta kg. Els buidadors, marbristes o especialistes del puntòmetre, els quals eren gairebé sempre italians i molt hàbils. [...] Tots ells conformaven tot un món en què tothom es coneixia, es tractava amb companyonia i entenia les obres d'art amb respecte." En aquest entorn d'agitació artística, Gargallo i González es visitaven amb certa periodicitat i parlaven d'art fins tard a la nit. Així ho descriu Pierrette Gargallo: "No sé de què parlaven, en català, en discussions interminables i era com si la resta del món no existís, però sempre parlaven d'art o de l'ofici, i no només de pintura, sinó també d'escultura".

Etudes de masques, 1941. Llapis, cerves de color i tinta a ploma sobre paper. 16,3 x 24,8 cm

Masques religieux, 1941. Llapis, cerves de color i tinta a ploma sobre paper 23,9 x 31,6 cm

Grand personnage debout. Ca. 1935. Bronze forjat. 128 x 67 x 16 cm

L'obra

González és considerat internacionalment un dels pioners de l'escultura moderna en ferro i, amb el pas del temps, la seva obra ha anat assolint més importància i reconeixement. Segons Pierrete Gargallo, referint-se a González i Gargallo: "Tots dos, cadascú a la seva manera i en el seu temps, van tornar a dotar el ferro de tota la seva noblesa, amb una sinceritat i honestat extraordinàries".

De formació artesana, amb les tècniques de la forja o el repussat i, sobre tot, amb el domini de la soldadura autògena, una tècnica que va aprendre en una fàbrica francesa durant la Primera Guerra Mundial, González obté les bases sobre les quals edifica un particular llenguatge escultòric que el converteix en un mestre de l'escultura moderna.

A través de l'anàlisi dels dibuixos que presentem en aquesta exposició, González ens revela la seva mirada d'escultor, ens mostra de quina manera fa seus els nous materials i ens convida a reflexionar sobre la creació artística. González aconsegueix definir una nova manera d'expressió pròpia a partir del treball del metall en tots els registres possibles, des de les superfícies més rugoses i expressives a les més bruyides i delicades. La seva sintaxi i iconografia defineixen un nivell en l'execució a l'abast únicament d'artistes amb un domini excel·lent de l'ofici i una visió analítica de la forma. Josep Salvador afirma que "l'evolució del seu llenguatge transcorre per la invenció d'un nou llenguatge que descobreix la complexitat de l'existència humana i la seva resposta als esdeveniments històrics". Segons J. F. Yvars: "Només podem entendre l'obra d'art en la cruïlla entre la tradició i l'experimentació que desafia amb força la versàtil sensibilitat plàstica en un moment històric determinat".

L'obra de González forma part de la col·lecció de diferents museus, com ara el Museu Nacional d'Art de Catalunya de Barcelona, el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid, el Centre Georges Pompidou de París o l'IVAM de València, el qual ha dedicat un espai específic a l'escultor català a partir de la donació d'obres seves efectuada per la filla de l'artista. Entre les escultures més destacades de l'autor cal citar *La Montserrat* (1936-37), que pertany a l'Stedelijk Museum d'Amsterdam, una obra més figurativa i naturalista que representa una dona amb una criatura als braços i que ha esdevingut una icona del rebuig als horrors de la guerra. La peça es va presentar al Pavelló de la República Espanyola de l'Exposició Internacional de París l'any 1937, juntament amb les pintures del *Guernica* de Picasso, el *Segador* de Joan Miró o la *Font de Mercuri* de Calder. *La Montserrat* és una obra que pot ser considerada també una representació mítica de Catalunya, un testimoni del patiment del poble català davant l'agressió feixista i un manifest a favor de la llibertat.

La Montserrat al Pavelló de la República Espanyola de l'Exposició Internacional de París, 1937.

El reconeixement

González no va obtenir fortuna crítica fins després de la seva mort. Segons J. F. Yvars: “La fortuna crítica de Julio González ha estat no tenir-la o bé haver-la assolit pòstumament, tot seguint fins a un cert punt el destí que fa de l’artista un individualista genial. Va morir en la foscor de la França ocupada i la seva obra no va arribar a beneficiar-se del recent desplegament publicitari que ha apropiat al públic majoritari les icones de les avantguardes artístiques. Va tenir amics, pocs i força incondicionals, de Picasso a Gargallo. Va ser respectat i fins i tot estimat pels seus contemporanis, i mai no va renunciar a les maneres artesanals característiques de la menestralia catalana de la qual provenia”.

Per aquest motiu, l’exposició *Dibuixos, papers i figures de la col·lecció de l’IVAM* vol mostrar els documents i testimonis que atresora el museu valencià, a la manera de gabinet del taller de l’artista, amb l’objectiu d’acostar, una mica més, la figura d’un dels artistes que van revolucionar l’escultura del segle xx.

Visage criant a la grande main, 1941.
Aquarel·la, gouache, ceres de color i
tinta a ploma sobre paper. 20,3 × 13,5 cm

L'artista

Julio González

1876

Julio González neix el 21 de setembre a Barcelona. El seu pare i el seu avi s'havien establert en aquesta ciutat com a orfèvres i artesans del ferro forjat. Julio és el menor d'una família de quatre fills: Joan (1868-1908), el gran, pintor, i dues germanes: Pilar (1870-1951) i Lola (1874-1962). El seu pare, Concordio González (1832-1896), qui es dedicava temporalment a l'escultura, inicia Julio en el treball del metall. Aviat, Julio forjarà flors i animals, amb els quals crearà agulles de pit, collars i ferramentes per a panyes.

1892

Els dos germans, Joan i Julio, exposen joies a l'Exposició Internacional de Chicago (medalla de bronze) i peces forjades a l'Exposició Internacional d'Arts Aplicades de Barcelona, on guanyen la medalla d'or. El seu futur sembla traçat. Ambdós es perfeccionen en dibuix en els cursos nocturns de l'Escola de Belles Arts.

1896

Mort de Concordio González el 3 de setembre. Joan s'encarrega de la direcció de l'empresa als 28 anys d'edat.

1897

Els germans González sovintegen el cabaret Els Quatre Gats, on Pablo Picasso exposa un conjunt de retrats a la sala d'espectacles. S'hi reuneix la joventut intel·lectual i artística de la ciutat; Nonell, el gran, Soto, Sabartès, Casagemas, que aniran a París, Sebastià Junyer, Manolo, Eugeni d'Ors, Miguel Utrillo, Ramon Casas, etc.

Primer viatge de la família González a París.

Després d'una visita al Prado de Madrid, Julio González es decideix: serà pintor.

1899

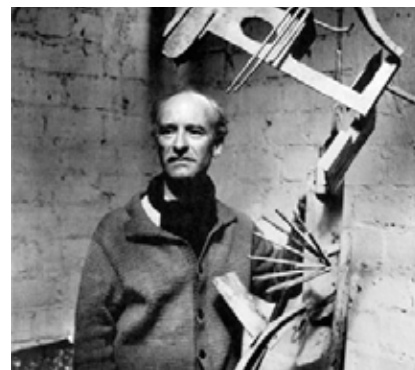
Primera estada de Julio González sol a París.

1900

Són venuts els tallers González. La família se'n va a París per tal de reunir-se amb Julio González i s'instal·la a Montparnasse. Al mateix temps, Picasso, Casagemas i Pallarès arriben a París i s'instal·len a Montmartre.

1903

En el catàleg del Salon de la Société Nationale des Beaux-Arts, a París, apareix la participació de J. González-Pellicer, qui exposa a la secció d'escultura un Pêcheur catalan. De qui es tracta? De Joan? De Julio? Pellicer és el cognom de la mare. Roberta González ha trobat una pintura de Julio González que du aquest nom.

Julio González

1904

Es troba amb Picasso a París, fet que ho demostra un retrat de Julio González fet per Picasso, la data del qual és del mateix any. En els records familiars s'evoquen els sopars i les interminables converses nocturnes que tenien durant els trajectes de Montparnasse a Montmartre i, de tornada, amb llargues parades al Café de Versailles. Els González no triguen a conèixer el poeta Max Jacob i el crític Maurice Raynal, mentre fan amistat amb els espanyols de París i particularment amb els escultors Manolo i Pablo Gargallo, amb la família Castelucho i amb el vell amic Roig. Als arxius de Roberta González hi ha una postal dirigida a Julio González al taller Gargallo, a París.

1906

Segons el que escriu al seu germà, Juio coneix un “jove músic molt simpàtic, Edgar Varèse”. La música és una constant en tota la vida de González, qui toca en família (i amb diversos instruments) òperes senceres com Meistersinger de Wagner. El seu germà Joan torna a Barcelona a causa d'una greu malaltia, i la seva germana hi anirà l'any següent per a tenir cura d'ell.

1907

Passa algunes temporades al poble de Villars, prop de Tours, a la casa de l'avi d'Edgar Varèse, el Sr. Cortot. Se li presenta l'oportunitat de forjar diversos anells a casa d'aquest ferrador.

Li ven al senyor Romieux, de París, la Maternité que González havia exposat al Salon des Indépendants.

1908

Enterrament de Joan, l'1 d'abril, a Barcelona. La família deixa París i després Julio hi torna sol. És un període d'aflicció per a Julio González, que abandona la pintura. Segons la seva família, no torna a agafar els pinzells fins el 1911.

Col·laboració amb Paco Durrio.

1909

Exposa al Salon d'Automne cinc pintures, entre les quals hi ha una Maternité i un Étude, presentades com a peces de la col·lecció Appert, i un retrat de l'escultor Laxine pertanyent al model. Participa també al Salon de la Société Nationale.

Col·labora amb Paco Durrio en la concepció d'una font.

Neix la seva filla Roberta.

Estada a Barcelona a casa de la seva família. Estada de la seva germana a París.

1910

Viatge a Barcelona.

Les seves germanes s'instal·len a París amb ell.

Primeres màscares en metall repussat.

Realització d'una font que, segons la correspondència trobada per Roberta González, seria instal·lada a Espanya.

1911

Viatge a Barcelona. La seva germana Pilar es casa amb Josep Basso (1873-1918).

1912

Viatge a Barcelona.

1913

Al Salon d'Automne, exposa una pintura, *Femme à sa toilette*, una obra que podria ser anterior al 1908 i una vitrina amb vint joies.

La família deixa Barcelona per a instal·lar-se a París.

1914

En declarar-se la guerra, la família torna a Barcelona. González roman a París.

Envia al Salon des Indépendants un conjunt de pintures, *Sur la plage*, una màscara repussada i una vitrina amb joies. S'hi torna a presentar, com ho havia fet l'any anterior, com a pintor, escultor i joier-orfebre simultàniament, diversitat que mantindrà durant quinze anys aproximadament.

La màscara de bronze que exposa al Salon d'Automne li val ser nomenat membre de l'associació.

1915

La família torna a París i obre una botiga d'objectes d'art al Boulevard Raspail (a tocar del café La Rotonde). Al Montparnasse de la guerra, González coneix Modigliani i sovintea Brâncusi, qui arriba a ser un habitué de la casa.

1917

Pinta el gran oli *L'offrande*.

1918

González és contractat com a aprenent de soldador al taller de caldereria de la companyia *La Soudure autogène française*. Hi treballa des del 20 de juny fins al 26 de setembre.

Descobreix la tècnica de la soldadura autògena. Crea d'amagat a la fàbrica un petit Crist de ferro (col·lecció Marie-Thérèse González).

1919

J.E. Well, joier de Picadilly, a Londres, adquireix un bronze de González.

1920

González, membre del Salon d'Automne, exposa en la secció d'arts aplicades tres escultures (dues màscares de plata i bronze i una *Femme assise* de bronze) i tres quadres, entre els quals hi ha *Une paysanne occupée aux travaux-champêtres*, al saló reservat als artistes catalans.

Envia dues màscares de bronze repussat al Salon de la Société Nationale i sis dibuixos al pastel al Salon des Indépendants.

1921

González exposa bronzes al Salon de la Société Nationale.

González envia al Salon d'Automne quatre pintures (Répos, Maraîchers i dues natures mortes), quatre escultures de bronze batut, una Eva de guix i una peça de plata batuda. La seva màscara de bronze batut, exposada al mateix Salon, és adquirida per l'Estat francès.

Envia al Salon des Indépendants tres pintures i dues obres de bronze repussat.

1922

Inauguració a la Galerie Povolovsky de París de l'exposició de pintures, aquarel·les, dibuixos, escultures, joies i diversos objectes d'art, de plata, de ferro repussat i batut, de pisa i de fusta envernissada. Bona reacció de la premsa.

Exposa a la Société Nationale des Beaux-Arts un cap de dona de bronze repussat i el bust de Roger Nereys.

Al Salon d'Automne González s'hi presenta com a pintor (Tête d'enfant i Nature morte) i com a orfebre amb tasses, bols, copes, sotacopes i gerros de plata repussada.

Obté crítiques molt favorables: La Revue de l'Epoque, L'Œuvre, American Art News, Le Journal des Débats, L'intransigeant, Renaissance, Le Figaro.

1923

Exposició a la Galerie du Caméléon, a París, de joies, metalls forjats, repussats, gravats, pintures, escultures, dibuixos a llapis i dibuixos al pastel. Les reaccions de la premsa són unànimement molt positives.

Participa en el primer Salon du Montparnasse.

González treballa una medalla "Pasteur" destinada al Musée Pasteur de París i l'exposa amb dos quadres al Salon d'Automne.

Envia dues màscares de bronze repussat al Salon de la Société Nationale des Beaux-Arts.

Participa en una exposició col·lectiva a Barcelona.

1924

És convidat a les exposicions dels Amis de Montparnasse, al Salon des Tuileries (tres pintures) i al Salon d'Automne (una natura morta i una Femme aux champs).

1925

Participa en una exposició col·lectiva a Madrid.

1926

González envia al Salon des Indépendants quatre pintures i dos bronzes repussats del 1913.

1927

Primeres escultures en ferro.

1928

Mort de sa mare, Pilar Pellicer, a París, el 13 de maig.
Envia al Salon d'Automne quatre bronzes repussats.

1929

La lectura dels textos del catàleg del Salon d'Automne manifesta el canvi operat en González. Ja no s'inscriu en la categoria d'arts decoratives. Exposava "algunes escultures realitzades en ferro".

1930

Fa amistat amb alguns membres del grup Cercle et Carré. El pintor Xce-ron escriu sobre la seva obra al Chicago Tribune. El pintor nord-americà John Graham adquireix tres escultures de González.

González abstrau cada vegada més les formes. Construccions en l'espai i amb l'espai.

A la Galerie de France, a París, exposició d'escultures.

Reaccions molt positives de la premsa: Renaissance, Carnet de la Semaine, La Semaine à París.

1931

Picasso el busca al seu taller i li demana ajuda per a realitzar en ferro el monument a Apollinaire (que no seria acceptat per la Societat que li havia fet l'encàrrec i que Picasso va col·locar després en la seva propietat de Gisors). Aquesta col·laboració accelera la seva evolució.

A la Galerie du Centaure, a Brussel·les, la Galerie de France exhibeix disset obres de González. Comparteix l'exposició amb un altre artista de la mateixa galeria, el pintor Cossío. González té un catàleg individual amb la reproducció de quatre escultures i un pròleg de Lucien Farnoux-Reynaud.

A la Galerie Billiet de Pierre Worms, a París, el Foyer Català dirigit per Pau-Planas exposa les obres d'uns trenta artistes catalans entre els quals hi ha Fenosa, Gargallo, Torres-García, Manolo i Picasso. González hi exposa dues obres, una de les quals és el Pierrot.

Reaccions de la premsa: Le Populaire i Nouvelles littéraires.

Podem suposar que va haver a l'estiu una exposició sense catàleg ni invitació a la Galerie de France, si ens atensem a dos articles publicats en la premsa: Radical (Marsella) i Marseille Matin.

González exposa al Salon des Surindépendants, amb força ressò a la premsa: L'Intransigeant, Le Populaire, Le Journal des Débats, Le Matin, Comoedia, Le Radical i Le Mercure.

1932

Participa al Salon des Surindépendants, amb el qual es compromet, fet que no li permetrà enviar obres a d'altres associacions.

Publicació, a la revista A.C. de Barcelona, d'un article de Luis Fernández sobre González.

1933

En la venda de la col·lecció de Cahiers d'Art, González proposa el seu Arlequin, conegut fins aquest moment amb el nom de Pierrot. L'obra és adquirida pel Sr. Loewel, que dirigeix la Galerie Percier amb el col·leccionista André Lefèvre, i atrau González cap a la seva galeria.

Al Salon des Surindépendants, González exposa dos bronzes (una màscara i Le baiser), dos ferros forjats (Femme au fagot i una màscara) i dos caps de pedra.

Comença la construcció d'un taller a Arcueil, als suburbis de París.

1934

Per més que González condemni l'art abstracte, els artistes abstractes el reconeixen com a tal. D'aquesta manera, l'associació Abstraction-Création, si bé no obté obres de González per a l'exposició del desembre a París, reproduïx la Petite tête au triangle de plata, en el tercer número de la seva publicació.

Exposició d'escultures i d'aquarel·les a la Galerie Percier. Maurice Raynal, autor del catàleg, elogia la plasticitat poètica de les seves obres en ferro i el seu dibuix en el buit. L'intransigent, Beaux-Arts, Gringoire i Cahiers d'Art se'n fan ressò i afirmen la rotunditat i maduresa de González.

Exposició d'escultures de González organitzada per Yvonne Zervos al local de Cahiers d'Art. Gringoire recorda que Picasso va aprendre a forjar el ferro amb González i afirma que hauria d'ocupar un lloc privilegiat al costat de Gargallo.

Exposició a la Kunsthaus de Zuric amb Arp, Max Ernst, Giacometti, Joan Miró i sis escultures de González: Le baiser, Le rêve, Don Quichotte, Colombine et Pierrot, Maternité i Femme se coiffant.

Els Archives Internationales de la Danse organitzen una vetllada a la qual assisteix González, qui crea una silueta de ballarina en ferro en memòria d'Isadora Duncan.

A.B. Gallatin adquireix una escultura de plata del 1932 per al seu Museum of Living Art de Nova York.

1935

La revista Cahiers d'Art fa una enquesta a diversos artistes (Rouault, Braque, Chagall, Héliou, Kandinski, Léger, Lipchitz, etc.), crítics d'art i marxants sobre la renovació de l'art. En la resposta de González a aquesta enquesta afirma: "Entengui el públic o no, l'artista no ha de cedir en res. A més, ¿per a què comprendre? ¿Potser comprenem la Natura? i, tanmateix, ocorre freqüentment que la gent romanguí admirada al seu davant". Magazine of Arts de Nova York publica l'article "Four Post-Moderns" de Dorothy Dudley sobre les escultures de Julio González. Gràcies a aquest article, González rep ofertes de John Higgins, fundador de l'Industrial Museum de Worcester, Massachusetts.

Exposició d'artistes espanyols al Collège d'Espagne de París: Borès, Dalí, Gargallo, La Serna, Gris, Junyer, Maria Blanchard, Miró, Picasso, Vinès, González, etc.

Exposició-manifest a la sala d'art Castelucho Diana de París, amb la participació de Benno, Fernández, González, Héliou, Kandinski, Laurens, Léger, Lipchitz, Magnelli i Picasso.

1936

J.J. Sweeney li demana un enviament de fotografies d'escultures inèdites per a la revista Transition.

Realitza esmalts.

A la galeria de la revista Cahiers d'Art, exposició de pintures i escultures de Picasso, escultures de González, pintures i objectes de Joan Miró i pintures de Fernández.

Exposició L'art espanyol à Paris al Musée du Jeu de Paume.

1937

Acaba la construcció de la casa d'Arcueil. Tota la família s'hi trasllada.

Contrau matrimoni amb Marie-Thérèse Roux.

Dorothy Dudley l'invita a participar a l'exposició Cubism and Abstract Art al Museum of Modern Art de Nova York.

A.H. Barr adquireix un cap de ferro del 1936 per al Museum of Modern Art de Nova York.

Exposa al Pavelló espanyol a l'Exposició Universal de París la seva Maternité, coneguda posteriorment amb el nom de Montserrat.

Musée du Jeu de Paume: González participa en l'exposició De Cézanne à nos jours, organitzada per Yvonne Zervos. Rencontre amb Hans Hartung.

Exposició individual a la Galerie Pierre. Nova evolució: reemplaça els plans en l'espai per masses i volums compactes.

Estudi de Carola Giedion-Welcker sobre l'obra de González a Modern Plastic Art de Zuric.

1938

És convidat al segon Salon de l'Art Mural.

1939

González se'n va de París poc temps després de la declaració de la guerra, i s'instal·la amb la seva família a Mirabell-par-Montcuq (Lot). Torna a Arcueil a finals d'any, on vivia el seu gendre Hans Hartung.

1940

Pel febrer-març, treballa en Les Hommes Cactus.

Participa en una exposició de la Galerie Mai.

Èxode pel juny a Lot, on la seva família s'instal·la a Lasbouygues.

González dibuixa.

1941

González torna a París amb la seva dona.

Treballa el guix. Diverses petites escultures inspirades per l'horror de la guerra.

1942

Mor el 27 de març a la seva casa d'Arcueil. Picasso i Fernández assisteixen a l'enterrament de González.

Activitats relacionades

CONFERÈNCIA A CÀRREC DEL COMISSARI DE LA MOSTRA,
J. F. YVARS: “Julio González en su tiempo”
29/11/2018 - 18 h

El dia 29 de novembre a les 18 h, **J. F. Yvars** pronunciarà la conferència “Julio González en su tiempo”, on contextualitzarà la figura de l'artista en l'època que li va tocar viure, un moment històric excepcional i convuls. González, fill i net d'orfebres i ferrers, es va convertir en un dels pioners de l'escultura moderna en ferro i, avui, les seves obres formen part de les col·leccions de grans museus, com ara el Museu Nacional d'Art de Catalunya, el Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia o el Centre Georges Pompidou.

VISITES GUIADES - MEET ART A L'EXPOSICIÓ

Amb motiu de l'exposició la Fundació Vila Casas ofereix visites guiades els següents dies:

Dissabte 22/09 a les 12 h (català)
Dimecres 10/10 a les 12 h (català)
Dissabte 13/10 a les 12 h (castellà)
Dimecres 31/10 a les 12 h (castellà)
Dissabte 3/11 a les 12 h (català)
Dimecres 21/11 a les 12 h (català)
Dissabte 24/11 a les 12 h (castellà)
Dimecres 19/12 a les 12 h (castellà)
Dissabte 22/12 a les 12 h (català)

Obres en exposició

Maternité
1905
Aquarel·la i llapis negre sobre
paper blanc
16,5 x 8,8 cm

Maternité triste
1906
Tinta xinesa sobre paper marfil
30,8 x 20,2 cm

Femme dans un lit
1906-1910
Gouache i llapis negre sobre paper
marfil
28,5 x 25 cm

Grande drapaire
1914-1919 cm
Llapis i conté sobre paper marró
26,2 x 25 cm

Un couple
1914
Llapis i aquarel·la sobre paper
22,1 x 16,1 cm

Nu allongé, tête penchée
1914
Llapis i pastel sobre paper
32,5 x 49,7 cm

Couple de paysans aux fagots
1919-1923
Pastel sobre paper gris fosc
15,7 x 25,8 cm

Sur la plage de Berck
1926
Llapis i conté sobre paper marró
17,2 x 32,7 cm

Etude pour femme se coiffant n°6
1931
Gouache, llapis i tinta sobre paper
blanc
16,5 x 11,3 cm

Etude pour femme se coiffant n°7
1931
Llapis sobre paper verjurat blanc
16,5 x 11,2 cm

Personnage filiforme
1937
Llapis, tinta i gouache sobre paper
32,5 x 23,7 cm

Nu à l'oreiller
1935
Aquarel·la i tinta xinesa
15,5 x 24,6 cm

Maternité
1936
Tinta xinesa i aiguada sobre paper
28,3 x 19,2 cm

Maternité
1936
Aiguada i tinta xinesa sobre paper
verjurat
24,2 x 15,8 cm

Femmes et enfants
1936
Tècnica mixta sobre paper verjurat
30 x 20,6 cm

Tête "les angles nets"
1936
Llapis, ceres de colors i tinta a
ploma sobre paper blanc tela
21,4 x 16,8 cm

Femme au miroir
1937
Llapis i tinta a ploma sobre paper
32,5 x 25,1 cm

Femme au miroir
1937
Llapis, ceres de color i tinta a plo-
ma sobre paper
32,8 x 18,6 cm

Femme au miroir
1937
Llapis i tinta a ploma sobre paper
29 x 19,7 cm

Femme au miroir
1937
Llapis i tinta a ploma sobre paper
32,7 x 24,2 cm

Personnage épée
1937
Llapis i tinta sobre paper blanc
36,5 x 22 cm

Maternité
1938
Llapis i tinta sobre paper tela
27 x 20,4 cm

Tête au long cou
1939
Tinta xinesa sobre paper marfil
37,1 x 26,5 cm

Tête aux piquants
1939
Aiguada, llapis i tinta sobre paper
blanc Ingres
25 x 32,5 cm

Obres en exposició

Jeune fille de trois quarts
1939-1940
Aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc Ingres
31,2 x 23,9 cm

Les cheveux de flammes
1941
Carbó, llapis i tinta xinesa sobre paper blanc Ingres
24 x 15,9 cm

Vierge austère
1940
Aiguada i tinta sobre paper blanc Ingres
24 x 18,8 cm

Masque sombre n° 1
1940
Tinta a ploma i aiguada sobre paper
31,6 x 24 cm

Masque austère
1940
Aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc
30,6 x 24,8 cm

Femme masive
1940
Aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc
24 x 16 cm

Enfermée en elle même
1940
Aquarel·la, aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc Ingres
23,8 x 16,1 cm

Autoportrait
1940
Aiguada i llapis de plom sobre paper blanc Ingres
24 x 15,9 cm

Femme en prière
1940-1942
Aquarel·la i tinta xinesa sobre paper blanc
25,1 x 16,5 cm

La trouée
1941
Aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc
25,1 x 16,5 cm

Masques religieux
1941
Llapis, ceres de color i tinta a ploma sobre paper
23,9 x 31,6 cm

Etudes de masques
1941
Llapis, ceres de color i tinta a ploma sobre paper
16,3 x 24,8 cm

Obres en exposició

Tête aux barres

1941

Aiguada, ploma i tinta xinesa sobre paper blanc
24,5 x 16,4 cm

Vierge pensive

1941

Aquarel·la i llapis negre sobre paper blanc
24,4 x 16 cm

Paysanne au fichu

1941

Aquarel·la, aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc Ingres
24 x 15,8 cm

Maternité

1941

Aiguada, llapis i tinta xinesa sobre paper marfil
31 x 19,8 cm

Femme se coiffant

1941

Aquarel·la i llapis plom sobre paper blanc
20,1 x 31 cm

Visage criant a la grande main

1941

Aquarel·la, gouache, ceres de color i tinta a ploma sobre paper
20,3 x 13,5 cm

Autoportrait

1941

Llapis negre sobre paper Ingres
23,8 x 15,5 cm

Visage aux lourdes cheveux

1941

Aiguada i tinta xinesa sobre paper blanc
31,5 x 24,2 cm

Etudes

1942

Llapis sobre paper
23,7 x 31,1 cm

Les deux mèches de cheveux

1940

Aiguada i tinta xinesa sobre paper verjurat
16,2 x 23,7 cm

Sense títol

1928

Llapis i tinta sobre paper cartonné marfil
25,1 x 16,1 cm

Jeune femme assise se coiffant

1927

Llapis i tinta sobre paper cartonné marfil
17,9 x 16,2 cm

Sense títol
1926
Carbó i llapis sobre paper Manila
18,4 x 18,1 cm

Sense títol
1928
Llapis i tinta sobre paper cartonné
marfil
25,1 x 16,2 cm

Sense títol
1927
Llapis negre sobre paper Manila
30,3 x 19,7 cm

Personnage à la grande main
1940
Aquarel·la, llapis i tinta xinesa
sobre paper blanc Ingres
24 x 15,8 cm

Sense títol
1936
Llapis negre sobre paper blanc
Ingres
12 x 9,5 cm

L'arbre
1927
Llapis sobre paper Manila
19,8 x 30 cm

La route
1926
Llapis negre sobre paper Manila
19,8 x 30 cm

Homme cactus dansant
1939
Tècnica mixta sobre paper pergami
31 x 20 cm

Etude de femmes criant
1938
Llapis i tinta a ploma sobre paper
27 x 21 cm

Estudi per "mujer sentada I"
1935
Pastel i tinta sobre paper
24,6 x 15,6 cm

Estudi per "mujer sentada II"
1935
Llapis, pastel i tinta a ploma sobre
paper
23,9 x 15,8 cm

Lourd personnage au miroir
1940
Llapis, tinta a ploma i aiguada
sobre paper
31,7 x 24,1 cm

Personnage aux formes blanches
1937
Llapis, pastel, tinta a ploma i colla-
ge sobre paper
32,7 x 25 cm

Femme au miroir
1937
Llapis i tinta a ploma sobre paper
33,6 x 24,5 cm

Personnage
1941
Carbó, llapis i tinta xinesa sobre
paper
29,5 x 22,2 cm

Sense títol
1938
Llapis, pastel i tinta sobre paper
25 x 32,5 cm

Etudes de visages Science-Fiction
1938
Llapis, tinta i ceres de colors sobre
paper
21 x 26,9 cm

Desnudo sentado, ca.
1927
Carbonet sobre paper
26,2 x 18,3 cm

Maternité
1907
Aquarel·la, llapis i gouache sobre
paper
32 x 24,6 cm

Personnage au miroir
1937
Tècnica mixta sobre paper
34 x 24 cm

Sense títol
ca. 1930
Llapis sobre paper
16,5 x 11 cm
Col·lecció particular

Sense títol
1940
Llapis sobre paper
23,6 x 19,5 cm
Col·lecció particular

Sense títol
1940
Llapis sobre paper
23,6 x 19,5 cm
Col·lecció particular

Danzantes
1925
Grafit sobre paper
33 x 24 cm
Col·lecció particular

Le Cagoulard
1935
Bronze forjat
15 x 22,8 x 20 cm

Grand profil de paysanne
1934-1936
Ferro forjat
42 x 16,5 x 10 cm

Madame cactus
1939-1940
Bronze forjat
79,3 x 25,6 x 19,2 cm

Grand personnage debout
ca. 1935
Bronze forjat
128 x 67 x 16 cm

Programació expositiva — *Espais Volart*

Diàleg entre les Col·leccions Fundació Vila Casas i DKV — *Somiant una possibilitat*

L'exposició

Somiant una possibilitat és una mostra que estableix un diàleg entre artistes de la col·lecció **Fundació Vila Casas**, definida a través de la mirada del col·leccionista Antoni Vila Casas, i d'altres de la **Col·lecció DKV**, creada a partir dels objectius fundacionals de vincular l'art a la salut i que compta amb una col·lecció d'artistes contemporanis espanyols que atorga una especial atenció als creadors i creadores emergents.

Ambdues col·leccions s'uneixen, per primera vegada, amb l'objectiu d'establir una interacció entre artistes que desdoblí i multipliqui significats, i que alhora creï nous itineraris estètics. Comissariada per **Natàlia Chocarro** i **Alicia Ventura**, les curadores han rebutjat qualsevol classificació de tipus cronològic, de pertinença a una tendència artística concreta o del suport mateix, a la recerca de microrelats que continguin un discurs hermenèutic del qual puguem extreure informació sobre el seu *significar*.

Amb un conjunt de més de quaranta obres de diferents disciplines —pintura, escultura, fotografia, instal·lació o vídeo art—, *Somiant una possibilitat* se situa en el context actual, en què la crisi econòmica, política i cultural dels darrers anys ha esdevingut protagonista d'un canvi de paradigma. La crisi financera, la globalització i el seu aparent desmantellament, els moviments migratoris, el terrorisme internacional, la revolució tecnològica o la intel·ligència artificial semblen haver alterat els fonaments sobre els quals se sustenta l'Europa comunitària. En aquest context, l'artista, visionari i conscient del seu rol emancipador, s'impregna d'aquesta essència i projecta una mirada pròpia capaç d'establir una resistència, un lloc segur des d'on poder enfrontar-se al món.

Des de les múltiples veus que ressonen en un mateix instant, les dels més de trenta artistes que integren la mostra, el recorregut expositiu es vertebrava a través de dos grans marcs conceptuals: **El temps en suspensió** i **La resistència íntima**. Entorn aquests eixos temàtics es dibuixa un collage visual on conviuen múltiples sensibilitats i on les formes artístiques han estat subordinades a la idea que rau en elles per tal d'aprofundir en aquests grans marcs teòrics.

Soledad Córdoba, *Devastación V*, 2016.

Anna Talens, *Tejido XXVI*, 2009.

El temps en suspensió

Aquest primer eix vertebrador al·ludeix al temps que, sovint, deixem en suspensió a l'hora de prendre una decisió. Condicionats per la immediatesa que imposa l'era de la tecnologia i que en ocasions ens sobrepassa, aquests intervals de temps (en suspensió) esdevenen imprescindibles ja que ens ajuden a prendre consciència de les pròpies decisions.

L'Antàrtida, explorada per l'artista **Mireya Masó** (Barcelona, 1963) per abordar un projecte entorn de la dimensió del temps, la transformació del paisatge i els límits de la percepció, forma part d'aquest primer eix temàtic. El treball de camp de l'artista barcelonina —del qual es desprèn el díptic *Marambio*— i *Raetur* —un gèlid paisatge islandès on reposa la presència llunyana de l'ésser humà d'**Álvaro Sánchez-Montañés** (Madrid, 1973)— formen part d'aquest *Temps en suspensió* i donen pas a un gran nombre d'artistes d'ambdues col·leccions que hi aporten el seu punt de vista sobre el temps, la memòria, la història, l'atemporalitat o la natura, conceptes fonamentals per pensar la societat.

Autors com **Lluís Lleó**, **Anna Malagrida**, **Susana Solano**, **Jordi Bernadó**, **Rubén Grilo**, **Bleda i Rosa**, **Joan Ponç**, **Jordi Fulla**, **Stella Rahola**, **Jo Milne**, **Vicenç Viaplana**, **Anna Talens**, **Joaquim Chanco**, **Pamen Pereira** o **Xavier Escribà** són alguns dels artistes que treballen en la recerca de models que trenquin amb la temporalitat instal·lada a partir de la modernitat.

La resistència íntima

En el segon eix temàtic de la mostra, *La resistència íntima*, l'artista explora la concreció d'un món propi. Natàlia Chocarro, al text que introdueix el catàleg, presenta l'assaig “La resistència íntima” del filòsof i escriptor Josep Maria Esquirol que tracta sobre la condició humana. D'aquesta manera s'inicia aquest segon àmbit que aprofundeix en les múltiples formes de resistència de l'ésser humà contemporani. Esquirol recorda, a propòsit de l'era de la tècnica i en relació a una de les principals característiques de l'exposició humana, que “Walter Benjamin parlava del problema dels edificis amb massa vidre, el vidre que no té aura. Hi ha una gran diferència entre tenir una finestra i tenir totes les parets de vidre. La finestra no està renyida amb una certa intimitat i protecció. El problema és la total exposició. I un dels problemes de la nostra època serà aquesta transparència que ho abraça tot”.

En l'exploració d'aquestes premisses que giren entorn l'exposició sense límits de la societat, la intimitat o la protecció, tenen un paper protagonista artistes com **Gonzalo Elvira**, **Xavier Grau**, **Enric Font Ballester**, **Pep Agut** o **Miquel Mont**.

També les dones tenen una importància cabdal en aquest segon grup d'artistes. Tal i com apunta Natàlia Chocarro, “l'aparició significativa de les dones en l'art com a subjecte creador ha generat al llarg del segle xx infinitat de treballs sobre conceptes com la sexualitat, la subjectivitat o el cos en el context polític, social, cultural i ideològic. Per tant, i conscients

Jordi Bernadó, *Stockholm*, 2010.

Isabel Rocamora, *Retrat from the self*, 2007.

de la resistència forjada per elles, l'exposició no vol passar per alt la seva aportació vital a la història de l'art". Així, artistes com **Mabel Palacín**, **June Crespo** o **Ruth Morán** posen veu a aquesta resistència íntima a partir de la creació de mons propis on refugiar-se. A tall d'exemple, en aquest sentit, Chocarro i Ventura proposen una conversa a tres bandes entre les obres de les artistes **Eulàlia Valldosera**, **Isabel Rocamora** i **Soledad Córdoba**: totes tres treballen el cos, però la primera ho fa entenent-lo com a casa, la segona com a presó i la tercera com a emoció.

Paral·lelament, dues vídeoinstal·lacions que formen part del **LOOP Festival** s'integraran en aquest proposta expositiva: per una banda, **Isabel Rocamora** presenta *Horizon of Exile*, 2007 (22', single channel, colour, sound), i per l'altra, **Cristina Lucas** presenta *La Libertéé Raisonnée*, 2009 (4.5', single channel, colour, sound).

Activitats relacionades

VISITA GUIADA A LA MOSTRA *SOMIANT UNA POSSIBILITAT* AMB NATÀLIA CHOCARRO, COMISSÀRIA DE LA MOSTRA

Data pendent de concretar

Natàlia Chocarro, comissària de la mostra juntament amb Alicia Ventura, es posarà a disposició del públic en un recorregut guiat a través dels dos grans marcs conceptuals que vertebran l'exposició: "El temps en suspensió" i "La resistència íntima". Passejant pels Espais Volart les persones assistents podran sentir les veus dels múltiples artistes contemporanis que dibuixen un collage visual on conviuen múltiples sensibilitats.

VISITES GUIADES - MEET ART A L'EXPOSICIÓ

Amb motiu de l'exposició la Fundació Vila Casas ofereix visites guiades els següents dies:

Dimecres 26/09 a les 12 h (català)
Dissabte 29/09 a les 12 h (castellà)
Dimecres 17/10 a les 12 h (castellà)
Dissabte 20/10 a les 12 h (català)
Dimecres 7/11 a les 12 h (català)
Dissabte 10/11 a les 12 h (castellà)
Dimecres 28/11 a les 12 h (castellà)
Dissabte 1/12 a les 12 h (català)
Dissabte 29/12 a les 12 h (castellà)

Obres en exposició - Col·lecció Fundació Vila Casas

Álvaro Sánchez-Montañés
Raetur
2010
Impressió de pigments minerals
sobre paper Epson de 300g/m²
85 x 113 cm

Lluís Lleó
S.K.
1999
Tècnica mixta sobre tela
184 x 214 cm

Jordi Bernadó
Stockholm
2010
Fotografia
98 x 125 cm

Susana Solano
Sense títol
1999
Instal·lació
131 x 266 cm

Joan Ponç
Metafísica geométrica
1969
Oli sobre tela
197 x 95 cm

Jordi Fulla
For the american people after Hiroshima
2006
Acrílic sobre tela
150 x 200 cm

Toni Catany
Cossiols
1985
Fotografia
25 x 25 cm c.u.

Stella Rahola
Innerspace
2012
Porcellana
65 x 45 x 45 cm

Jo milne
Configuració cosmològica B
2016
Acrílic sobre tela
193 x 300 cm

Vicenç Viaplana
Indicis
1998
Tècnica mixta sobre tela
130 x 520 cm

Joaquim Chancho
Pintura 826
2007
Oli sobre tela
190 x 190 cm

Xavier Escribà
Le grand join
2009
Escultura, acrílic sobre tela
65 x 95 cm

Gabriel
Heroon
1993
Acer inoxidable, vidre i agulles
10 x 163 x 90,5 cm

Miquel Mont
FLICKER I
2005
250 x 190 x 7 cm

Pep Agut
Torna a l'urb
1987
Pintura, quitrà, acrílic i fusta sobre
tela
195 x 360 cm

Isabel Rocamora
Retrat from the self
2007
Fotografia
161 x 57 cm

Mabel Palacín
La pelea, el baile
1997
Fotografia
11 imatges de 44 x 48 cm

Obres en exposició - Col·lecció DKV

Mireya Masó
Marambio / Jubany
2008
C-print
114 x 146 cm c.u.

Anna Malagrida
Poblenou
2003
Còpia cromògena
125 x 152 cm

Bleda y Rosa
Complejo funerario. Saqqara
2010
Injecció de tinta sobre paper cotó
150 x 165 cm

Patricia Dauder
Sense títol
2015
Fustes cremades embolicades amb tela
150 x 150 x 15 cm

Patricia Dauder
Impresión (maderas)
2015
Traces de fusta cremades sobre lli
210 x 148 cm

Mar Guerrero
*Donde nada lleva a nada No. 3 /
Donde nada lleva a nada No.4*
2016
Audiovisual i lona microperforada
impresa
50 x 75 cm

Anna Talens
Tejido XXVI
2009
Fils de llautó i ampolles de vidre
87 x 58 x 20 cm

Pamen Pereira
*Serie Naturaleza revelada. Chaparal.
El mundo entero es medicina*
2012
Fils de llautó i ampolles de vidre
130 x 100 x 120 cm

Gonzalo Elvira
B.A. 020
2013
Acrílic sobre tela
180 x 160 cm

Manuel Eiris
Sense títol
2016
Tècnica mixta
185 x 185 cm

Christian García Bello
Regugio mínimo
2014
Carbó sobre remes de fusta de pi,
ganivet de ferro
180 x 120 x 45 cm

June Crespo
El mismo calor
2017
Ciment, tèxtil, acer, flors i cuir
40 x 55 x 40 cm

Obres en exposició

Ruben Grillo
Drawings of Alien Control, May
2014 #1
2014
Denim tallat a làser cartró i guix
180 x 120 cm

Eulàlia Valldosera
Columna, II (Quemaduras #11)
1990-1991
Fotografia a color, impressió digital
Prolaser lambda
125 x 125 cm

Soledad Córdoba
Devastación V
2016
Tintes pigmentades en paper bari-
tat sobre dibond
100 x 150 cm

Ignacio Uriarte
Linealstrichtstrukturverlauf (6x6)
2012
Tinta permanent sobre paper
29,7 x 42 cm c.u.

Ruth Moran
Gravitaciones
2013
Temple vinílic i retolador
180 x 152 cm

Manuel Duque

— De la llum al món

No he volgut explicar res, sols m'he cenyit a l'emoció.
Manuel Duque

L'exposició

Coincidint amb el vintè aniversari de la mort de l'artista **Manuel Duque** (Nerva, Huelva, 1919–Sabadell, 1998), la Fundació Vila Casas inaugura l'exposició *De la llum al món*, comissariada per **Imma Prieto**, la selecció d'una vuitantena d'obres pictòriques que ressegueixen la trajectòria artística d'un autor que sempre va tenir la certesa d'estar fora de lloc i fora de temps, aliè a moviments i estils.

Dividida en diferents àmbits, la mostra és una aproximació a la cosmogonia de Manuel Duque a través d'una proposta que acostarà l'espectador a la idea del traç. Un traç que s'anirà reconeixent a si mateix a partir d'elements que són clau en la pintura de tots els temps: la llum, el color o la natura, una natura entesa no com a paisatge, sinó com a lloc de trobada amb un mateix i amb el món. Segons Duque: “Mai no he volgut significar res, quan he fet una línia. Només buscava que aquesta línia *fos viva* pel traç. Això és el que m'interessava, un traç que estigués viu i no pas el que expliqués”. Podem observar la vivacitat d'aquest traç en cadascun dels àmbits, on conviuen treballs de diferents èpoques i de diferents categories.

Segons María Teresa Barrio, l'obra de Manuel Duque es pot dividir en tres grans etapes: “La primera és el **clarobscur**, en què una simplificació cromàtica transforma cada quadre en un problema de llum que l'artista resol mitjançant una subtileza expressiva que transmet a l'espectador una inefable sensació de pau interior; la segona, el **grafisme**, en què la pinzellada revesteix diferents aspectes des de la finesa i l'elegància mironianes fins a les més violentes i vigoroses expressions espontànies del color; i la tercera etapa, el tema, en un primer moment **La leyenda dorada** i després la **natura**”. Podem trobar testimonis d'aquesta divisió en l'exposició, on l'espectador pot analitzar l'estratègia de l'autor d'involució artística i de contestació als valors moderns amb un manera d'entendre el temps històric com una idea lineal de progrés, un temps en què els fenòmens oscil·len dins dels cicles de naixement, creixement, decadència i esgotament, i estimulen per tant els cicles de la vida.

Segons Oriol Vilapuig, autor d'un dels textos que introdueixen el catàleg, “tota l'obra de Duque —des dels seus primers dibuixos abstractes de l'any 1954 previs a la marxa a París fins a les darreres pintures figuratives del 1998— podria ser tractada com un tot, un únic batec constituït per una mateixa matèria que oscil·la i es mou, dinàmica, en un únic suport”.

Sense títol, 1960. Tinta sobre paper. 90 x 56,5 cm.

Programació expositiva

— *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

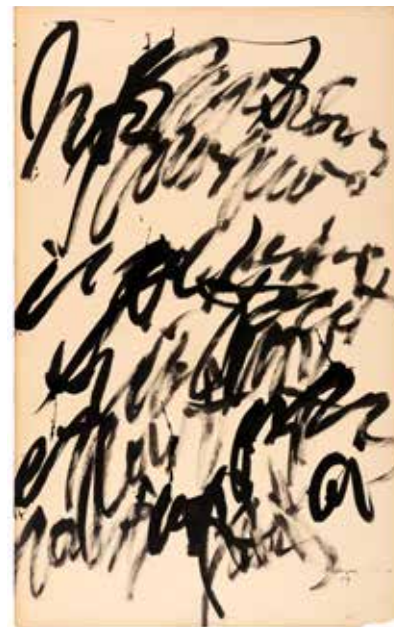
Seguint, doncs, l'ordenació de l'obra de Duque segons María Teresa Barrio i seguint la idea d'un tot pictòric que apunta Oriol Vilapuig, la comissària inicia la mostra de la següent manera: "En el primer àmbit ens submergim en un recorregut que ens apropa al descobriment de la llum i de la pròpia empremta. Una llum que s'obre camí entre el blanc i el negre, i una empremta que esdevé escriptura".

Tot seguit que Duque sap deixar-se portar pel traç que li dicta la mà, és a dir, el seu gest, cerca les possibilitats cromàtiques que el color li ofereix, i aquest esclat cromàtic també es fa palès en aquesta mostra. Duque descendeix paulatinament al món del color, a través de peces de diversos formats, properes al grafisme i a un joc en què el color ocupa la superfície de l'obra mitjançant una sèrie de taques aquoses que s'apoderen de l'espai. A mesura que l'autor recupera la seva veu plàstica, el blanc del quadre va desapareixent. L'època del color és un període d'investigacions diverses, tant pel que fa a suports com a materials i tècniques. Duque passa de les anilines dels anys seixanta a les ceres, i de les ceres als olis de mitjan anys setanta. D'una manera orgànica i natural, a les seves composicions va apareixent la idea de natura a partir de pinzellades visibles, gairebé en moviment.

París i el manifest

Manuel Duque es trasllada a París l'any 1954 seguint una veritat vital, existencial, aquella que no es percep a simple vista. Animat pel seu amic **Joan Vilacasas**, s'instal·la a París després d'una infància i adolescència transcorregudes entre fàbriques de teixits, mines de carbó i magatzems de llanes. Quan hi arriba, ocupa una plaça en un taller de ceràmica, per mediació de Vilacasas, on estableix i aprofundeix relació amb Antoni Clavé, els Gaspar i el mateix Vilacasas, i s'endinsa en el teixit artístic de la ciutat.

El 1965, quan ja porta més de deu anys a París, escriu el manifest *Rehabilitar la pintura*, on exposa la seva teoria sobre la pintura i el fet artístic, un text que ens ajuda a entendre, amb profunditat, la seva lúcida visió sobre la pintura. Duque hi afirma que cal desaprendre el saber històric per poder allunyar-se, també, de l'esperit del temps que li ha tocat viure, partir d'un grau zero, no contaminat, en què el gest pictòric tingui una potència autònoma i vertadera. En paraules de l'autor: "Això requeria que jo mateix em convertís prèviament en real, és a dir, havia de destruir-me, posar-me a zero i eliminar dintre de mi tot component intel·lectual. No havia de conservar més que l'emoció del meu ésser més profund, havia d'integrar-me totalment en la natura, per formar amb ella una sola unitat i així renéixer. Trobant-me en un món en què el realisme mancava de sentit, no havia de pensar de la manera anterior, sinó sentir. En altres paraules, donar de nou la volta al rellotge de sorra i substituir la doctrina realista per la idealista".

Sense títol, 1959. Tinta sobre paper. 90 x 56,5 cm.

Sense títol, 1980. Oli sobre cartró. 50 x 35 cm.

Percebem en les seves paraules la idea de rehabilitar i renovar la pintura, una idea que no deixarà de perseguir amb uns resultats únics i lliures, aliè als moviments i estils contemporanis, però amb un gran interès per entendre i comprendre tot allò que transcorria al seu voltant. Només així va poder mantenir un diàleg que, d'una banda, cada vegada s'allunyava més d'allò que feien els seus contemporanis i, de l'altra, l'apropava a la seva cosmovisió de la natura. Com apunta Imma Prieto, “una idea de natura indagadora, entesa com a síntesi i manifestació holística de les seves conviccions”.

L'artista i el seu entorn

El pintor Manuel Duque s'instal·la a Sabadell l'any 1941, on participa, militant, en els moviments informalistes més destacats de la dècada dels anys seixanta, i d'una manera molt especial s'involucra en la pràctica artística del grup Gallot. La seva perllongada estada a París entre els anys 1954 i 1969 li aporta el coneixement profund de l'art d'avantguarda i d'una gran part de l'obra dels seus contemporanis. Podem resseguir en la seva obra la influència d'Alberto Giacometti, Pierre Soulages, Julien Alvard, Jean-Paul Riopelle, Christo o Pierre Restany en la utilització del llenguatge de tendència a l'abstracció i en la reincorporació de la mitologia clàssica a la pintura en forma d'icones gràfiques d'arrel figurativa. La reinterpretació de la història de la pintura i de l'espai natural són les directrius que assenyalen la trajectòria professional d'un artista interessat per la veritable essencialitat de la pintura.

De caràcter misantrop, artista i obra enceten un camí cap als orígens de la pintura on la bellesa es presenta com a ideal, finalitat última i mitjà per superar l'academicisme en què ha caigut recentment, segons el punt de vista de Duque, l'avantguarda històrica. La recerca de la veritat artística, la realitat que s'amaga dins el caos i l'opressió de la natura orgànica fan que Duque es distanciï de la majoria dels artistes que aposten per la figuració, ja sigui a través de les coordenades del pop art o bé a partir del *nouveau réalisme*. Aquesta dissidència porta Duque a la recreació literària de la bellesa metafísica i a la interpretació pictòrica d'aquesta poètica en format de quadre-natura, d'imatge cinètica i turbulenta, romàntica, a partir del gest fugaç, la pinzellada expressiva i el traç apassionat a la recerca de la pròpia ànima.

Amb la voluntat de reintegrar-se amb l'espai que genera la natura, els quadres de l'artista prossegueixen la tasca iniciada per Turner: paisatge en ebullició i natura plena de vida que expressa amb contundència a partir d'un cromatisme vigorós i un toc ample que, a voltes, resta indefinit. El lirisme inherent a les flors blanques i grogues resta submergit en la salvatgia natural i antropomòrfica. Uns buits de cel blavós atorguen lluminositat a l'espectacle escumós, tot inserint el quadre en l'anomenat “període nuvolista” de Manuel Duque. No interessa tant la figura representada

Manuel Duque al MACBA, 1998.

Programació expositiva

— *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

amb el dibuix sinó el moviment d'un entorn o d'un espai ple de fantasies acolorides que segresten l'espectador intrèpid. Duque opinava que la unitat definitiva rau en el caos aparent de la natura, font de suggeriments i doll d'essències existencials primeres: herbes i flors colpides pel vent en un context emmarcat per la tenebra i les espurnes de llum d'una natura humanitzada i humanitzadora.

Biografia

Manuel Duque neix el 12 d'agost de 1919 a Nerva (Huelva). Quan té onze anys, un cop ha obtingut el certificat d'estudis, ha d'abandonar l'escola perquè el seu pare cau malalt. Es posa a fer de noi dels encàrrecs en una botiga de queviures i més tard treballa en una fàbrica de teixits, en el procés d'acabats. Té per costum passar per davant d'una galeria d'art, però la seva timidesa l'obliga a veure els quadres des del carrer, des del rètol que diu «Entrada lliure». En aquella època també fa diverses feines a les mines de carbó, on s'estarà tres anys. Fora de l'horari laboral dibuixa amb llapis, i sempre que pot surt al camp, a observar amb emoció el córrer de l'aigua o la terra cobrint-se de brots d'herba.

Com que conserva la nacionalitat espanyola i no ha complert el servei militar, el 1941 torna a Espanya amb la seva mare i la seva germana petita. Fan cap a la ciutat industrial de Sabadell, on ja viu Parmelia, la seva germana gran. Entra a treballar en un magatzem de llanes i un dia descobreix per casualitat, en un racó, unes mostres de colors sobrants, amb les quals es posa a compondre uns quadres en què plasma el color amb gran intuïció.

Amb els quadres arrangats de llana presenta el 1943 la seva primera exposició, a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Deixa el magatzem per impartir classes de francès i dibuix en una escola de batxillerat i el 1951 entra en contacte amb els artistes de Barcelona. Una vegada i una altra va al Museu d'Art de Catalunya a contemplar l'art romànic. També visita amb freqüència el Museu d'Art Modern de Barcelona.

El 1953 rep la carta de París del seu amic Joan Vilacasas, que l'anima a anar-hi. Abans de marxar emprèn amb Ramon Folch el seu primer viatge per Espanya: Segòvia, Salamanca, El Escorial i Madrid, on coneix el pintor Daniel Vázquez Díaz i visita el Museo del Prado. El juny de 1954 es trasllada definitivament a París, on, per mediació de Vilacasas, ocupa una plaça en un taller de ceràmica. Estableix relació amb Antoni Clavé, els Gaspar i el mateix Vilacasas, i passeja incansable pels grans museus de la ciutat. Les seves ànsies de novetat el porten a recórrer les exposicions de més actualitat, i és en aquestes galeries on coneix alguns dels artistes més avantguardistes. També es relaciona amb els crítics d'art Pierre Restany i Julien Alvard.

El 24 de març de 1959 inaugura per primer cop una exposició individual, a la Galerie Breteau de París, i té un gran èxit de públic. La presentació es complementa amb un recital de flamenc del guitarrista Pedro Soler.

Manuel Duque, Sabadell, 1945

Manuel Duque, 1953

Al començament de l'any 1960 la seva obra s'exposa a Sabadell per mediació de Llorenç Balsach. A l'estiu marxa a aquesta ciutat i promou la creació del grup Gallot, amb Balsach, Joan Bermúdez, Lluís Vila Plana, Alfons Borrell, Antoni Angle, Joaquim Montserrat i Josep Llorens; un grup que neix amb la voluntat d'actualitzar l'ambient artístic de Sabadell per mitjà d'accions, la més sorollosa de les quals va consistir a cobrir de grafismes 100 metres de paper de bobina estès a la plaça de Catalunya de Barcelona. A l'octubre, Gallot va quedar dissolt.

El 1964 neix la gran amistat amb Romy Audouin, que obre una galeria d'art a París. A través d'ell coneix Rose Issa, des d'aleshores admiradora de la seva obra i amiga fidel. El maig de 1965 s'inaugura a la Galerie Romy Audouin la que serà la seva darrera exposició individual a París, amb obra anterior a *La leyenda dorada*. Un cop més és Julien Alvard qui, des de la revista *Aujourd'hui*, elogia la seva pintura, que adjectiva de «pura». Aquell mateix any Duque escriu el manifest *Rehabilitar la pintura*.

El 1969 busca el seu primer taller a Sabadell, el qual li facilita Manel Gili. Gairebé trenta anys més tard, Manel i Duque mantindran l'amistat que ara neix. L'any següent, Duque s'estableix a Madrid. El 1990, els joves artistes de Sabadell Ramiro Fernández, Oriol Vilapuig i Pablo Aizoiala, que s'havien acostat en diferents moments a l'obra de Duque, exposen amb ell a *Ensueño y Naturaleza*, al Colegio Oficial de Arquitectos de Màlaga. Tots quatre tornen a participar junts dos anys més tard, en les exposicions de la galeria Long&Ryle de Londres i del museu Victoria Art Gallery de Bath (la darrera, amb la intercessió de Rose Issa). El 1998 es publica el llibre *Manuel Duque. Una visión retrospectiva 1943-1997*, que recull el conjunt de la seva obra. El 4 de novembre, cinc dies després de la presentació d'aquest llibre, mor a l'hospital de Sabadell a l'edat de 79 anys.

La seva obra està present als principals museus i col·leccions:

- Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid)
- Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (París)
- Museo de Bellas Artes de Álava (Àlaba)
- Fundació Vila Casas (Barcelona)
- Museu d'Art de Sabadell (Sabadell)
- Fundació Banc de Sabadell (Sabadell)
- Fundació Caixa de Sabadell (Sabadell)
- Ajuntament de Sabadell (Sabadell)
- Ajuntament de Durango (Durango)
- Col·lecció Kootz Gallery (Nova York)
- Col·lecció Banque Jordan (París)
- Col·lecció Bartolomé March (Palma de Mallorca)
- Col·lecció Ramón Lizarazu (Madrid)
- Col·lecció José Enrique Azcárate (Madrid)
- Col·lecció Patrice Goulet (París)
- Col·lecció Rémy Audouin (París)

Manuel Duque, París, 1959

Activitats relacionades

VISITA GUIADA A LA MOSTRA *DE LA LLUM AL MÓN* AMB IMMA PRIETO, COMISSÀRIA DE L'EXPOSICIÓ
11/10/2018 i 08/11/2018 a les 18 h

Els dies 11 d'octubre i 8 de novembre a les 18 h, Imma Prieto, comissària de la mostra, es posarà a disposició del públic en un recorregut a través d'un projecte expositiu vertebrat a partir de la idea del traç, on les grans etapes de Duque es veuran representades mitjançant el clarobscur, el grafisme o la representació de la naturalesa, amb l'emoció com a clara protagonista. En paraules de l'artista: "No he volgut explicar res, sols m'he cenyit a l'emoció".

VISITES GUIADES - MEET ART A L'EXPOSICIÓ

Amb motiu de l'exposició la Fundació Vila Casas ofereix visites guiades els següents dies:

Dimecres 3/10 a les 12 h (català)
Dissabte 6/10 a les 12 h (castellà)
Dimecres 24/10 a les 12 h (castellà)
Dissabte 27/10 a les 12 h (català)
Dimecres 14/11 a les 12 h (català)
Dissabte 17/11 a les 12 h (castellà)
Dimecres 12/12 a les 12 h (castellà)
Dissabte 15/12 a les 12 h (català)

Visites guiades Meet Art
— Manuel Duque

Obres en exposició

Sense títol
1956
Gouache i tinta sobre paper
50 x 72 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
50 x 72 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51 x 69 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51,5 x 70 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51,5 x 70 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51,5 x 70 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51,5 x 70 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
52 x 72 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
51,5 x 70 cm

Sense títol
1955
Gouache i tinta sobre paper
52 x 70 cm

Obres en exposició - Un altre món

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
17,3 x 26 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
17,3 x 26 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
17,3 x 26 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
17,3 x 26 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
17,3 x 26 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35 x 52 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35 x 52 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35,2 x 52 cm

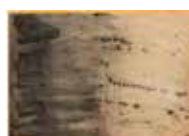
Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35 x 52 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
90 x 56,5 cm

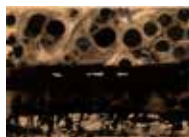
Sense títol
1958
Tinta i anilina sobre paper
90 x 56 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1954
Tinta sobre paper
35,7 x 49,5 cm

Sense títol
1954
Tinta sobre paper
35,7 x 50 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1955
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1954
Tinta sobre paper
35,7 x 50 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35,5 x 49,5 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35,5 x 49,5 cm

Sense títol
1955
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1954
Tinta sobre paper
35,7 x 49,5 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1955
Tinta sobre paper
36 x 50 cm

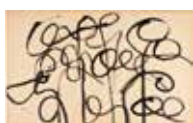
Obres en exposició

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
56,5 x 90 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
90 x 56,5 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
56,5 x 90 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
56 x 90 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35 x 52 cm

Sense títol
1956
Tinta sobre paper
35 x 50 cm

Sense títol
1957
Tinta sobre paper
36 x 50 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
56 x 90 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
56 x 90 cm

Sense títol
1959
Oli sobre paper
70 x 104,5 cm

Sense títol
1958
Oli sobre paper
35 x 49,5 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
34,5 x 49,5 cm

Obres en exposició

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
56 x 90 cm

Sense títol
1958
Tinta sobre paper
35 x 52 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
53 x 70 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
53 x 70 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
53 x 70 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
104,5 x 70 cm

Sense títol
1959
Tinta sobre paper
104,05 x 70 cm

Sense títol
1960
Tinta sobre paper
50 x 34,8 cm

Sense títol
1960
Oli sobre paper
90 x 56,5 cm

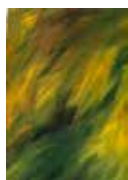

Sense títol
1960
Tinta sobre paper
90 x 56,5 cm

Sense títol
1960
Oli sobre paper
90 x 56,5 cm

Obres en exposició

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1980
Oli sobre cartró
50 x 35 cm

Sense títol
1976-1980
Oli sobre cartró
100,3 x 70 cm

Sense títol
1976-1980
Oli sobre cartró
100,3 x 70 cm

Sense títol
1981
Oli sobre tela
162 x 130 cm

Sense títol
1981
Oli sobre tela
162 x 130 cm

Sense títol
1994
Oli sobre tela
65 x 81 cm

Programació expositiva — *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Per a més informació podeu contactar amb el departament de premsa i comunicació

Mercè Vila Rigat: mvila@fundaciovilacasas.com
+(34) 93 481 79 85

Programació expositiva — *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

FUNDACIÓ VILA CASAS

www.fundaciovilacasas.com

ESPAIS
VoLART
BARCELONA

Espais Volart

Ausiàs Marc, 20-22
08010 Barcelona
+34 93 481 79 85
volart@fundaciovilacasas.com

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Museu Can Framis

Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
+34 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Mario

Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
+34 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Palau Solterra

Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
+34 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com